

6. ZDRAVOTNÍ PÉČE O CIZINCE

(zdravotní pojištění cizinců v PVZP a.s., zdravotní péče o cizince a onemocnění cizinců na vybrané nemoci)

Data o cizincích, uvedená v této kapitole, jsou získána z Národních zdravotních registrů (Národního registru hospitalizovaných, Národního registru potratů), informačního systému orgánů ochrany veřejného zdraví (registru tuberkulózy) a z výkazů o čerpání zdravotní péče cizinci, které jsou v rámci Národního zdravotnického informačního systému (NZIS) zpracovány v Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR). Tato data jsou doplněna informací z Pojišťovny VZP, a.s. (PVZP, a.s.) o zdravotním pojištění cizinců v ČR.

Uvedené údaje za zdravotnictví dávají pouze neucelenou informaci o čerpání zdravotní péče cizinci a o jejich zdravotním stavu v ČR.

Dalším možným zdrojem dat jsou informace uvedené na internetových stránkách ÚZIS ČR na adrese: <http://www.uzis.cz>

Metodické poznámky k tabulkám

Tabulka 6-1. Zdravotní pojištění cizinců pojištěných v Pojišťovně VZP, a.s. od 1. 1. do 31. 12. 2008

Tabulka se týká cizinců s dlouhodobým i krátkodobým pobytem na území ČR, kteří uzavřeli smluvní zdravotní pojištění s PVZP, a.s. Jde o komerční pojištění, které je uzavíráno na základě dobrovolnosti.

Počet pojištěných cizinců v roce 2008 vzrostl proti roku 2007 o 3,2 % a činil 43 106 osob. Zároveň pokračuje trend růstu počtu pojištěných cizinců ze zemí EU, oproti loňskému roku to bylo o 9 % více a na celkovém počtu pojištěných cizinců smluvním zdravotním pojištěním se podíleli 5,6 %. Na prvním místě z počtu pojištěných cizinců smluvním zdravotním pojištěním s PVZP, a.s. jsou opět, jako v předchozích letech, občané Vietnamu před občany Ukrajiny a Ruska. Občané Vietnamu se podíleli na celkovém počtu pojištěných cizinců 36,8 % (15 869 osob), občané Ukrajiny 19,8 % (8 524 osob) a cizinci z Ruska 8,5 % (3 680 osob). Zdravotní péči čerpali nejvíce občané Ukrajiny (27,8 %, tj. 3 201 osob), Vietnamu (26,8 %, tj. 3 087 osob) a Ruska (11,4 %, tj. 1 315 osob).

Tabulky 6-2. a 6-3. Čerpání zdravotní péče cizinci

Údaje o čerpání zdravotní péče cizinci se sledují na ročním výkazu V (MZ) 1-01, který vyplňují pouze nemocnice. Jde o cizince, kteří hradí zdravotní péči ze smluvního zdravotního pojištění, pojištění uzavřeného v zahraničí, hotově nebo je zdravotní péče hrazena státními orgány (Ministerstvem zdravotnictví ČR, Ministerstvem vnitra ČR, Ministerstvem spravedlnosti ČR, krajskými úřady apod.). Zároveň jsou v počtu cizinců uvedeni i žadatelé o azyl, kteří jsou ubytováni v azylových zařízeních Ministerstva vnitra ČR a za které je zdravotní péče hrazena Ministerstvem vnitra ČR.

Ve výkazu nejsou uvedeni cizinci, kteří čerpají zdravotní péči z veřejného zdravotního pojištění.

Tabulky 6-2. a 6-3. uvádějí data za nemocnice za zdravotnictví celkem. Znamená to, že jsou vedle nemocnic resortu zdravotnictví uvedeny i nemocnice Ministerstva obrany ČR a Ministerstva spravedlnosti ČR. V České republice byla v nemocnicích v roce 2008 poskytnuta zdravotní péče 79 066 cizincům. Z toho bylo ošetřeno 40 189 cizinců ze zemí Evropské unie. Počty cizinců ošetřených v nemocnicích se každoročně mírně zvyšují, podíl osob ze zemí EU se pohybuje kolem 50 %.

Zdravotní péče byla poskytnuta opět, jako v předchozích letech, nejčastěji občanům Slovenska (20,4 %, tj. 16 102 osob). Následují cizinci ze skupiny zemí „ostatní“ (17,5 %, tj. 13 854, Ukrajiny (13,7 %, tj. 10 835 osob), Německa (10,0 %, tj. 7 903 osob) a „ostatní země bývalého SSSR“ (9,1 %, tj. 7 195 osob). V hrazení zdravotní péče převažovalo u občanů

Slovenska a Německa zahraniční pojištění, u občanů ze skupiny zemí „ostatní“, Ukrajiny a „ostatních zemí bývalého SSSR“ placení hotově. Z ošetřených cizinců celkem bylo, jako v předchozích letech, nejvíce pacientů ve věkové skupině 20 - 59 let (70,1 %).

Z hlediska územního členění bylo nejvíce cizinců v roce 2008 ošetřeno v nemocnicích v Praze (41,6 %, tj. 32 871 osob), dále v Karlovarském (12,1 %, tj. 9 540 osob) a v Jihomoravském kraji (9,3 %, tj. 7 340 osob). Kraje s nejmenším počtem ošetřených cizinců jsou kraje Pardubický (1,2 %, tj. 975 osob), Vysočina (1,4 %, tj. 1 076 osob) a kraj Zlínský (1,5 %, tj. 1 160 osob).

Zdravotní péče poskytnutá cizincům v nemocnicích ČR si vyžádala náklady celkem ve výši 554 661 tis. Kč. Z celkových nákladů představovaly náklady na pacienty z EU 51,9 %, a to v celkové výši 287 767 tis. Kč. Nejvyšší náklady za poskytnutou zdravotní péči vykazovali pacienti ze Slovenska (128 660 tis. Kč), dále „ostatní“ (111 003 tis. Kč), z Ukrajiny (68 333 tis. Kč) a z Vietnamu (40 962 tis. Kč).

Nejčastějším způsobem platby cizinců za zdravotní péči zůstává nadále i v roce 2008 úhrada v hotovosti (38,7 %). Podíl uhrazených nákladů na zdravotní péči z celkových nákladů činil cca 85,7 %. Neuhrazeno po lhůtě splatnosti za zdravotní péči poskytnutou cizincům zůstalo k 31.12.2008 celkem 44 449 tis. Kč, tj. 8 % z celkové výše nákladů na zdravotní péči.

Více jak polovinu (52,1 %) všech vykázaných nákladů na zdravotní péči poskytnutou cizincům v krajích činila Hl. m. Praha (289 287 tis. Kč). Na druhém místě z hlediska výše nákladů byl Jihomoravský kraj (10,5 % tj. 58 255 tis. Kč).

Tabulka 6-4. Hospitalizovaní cizinci v nemocnicích podle příčin hospitalizace v roce 2008

Do roku 2005 byli v tabulce 6-4. vykazováni pouze cizinci s přechodným pobytem. Od roku 2006 jsou uvedeni cizinci bez ohledu na délku pobytu na území ČR. Vysoký nárůst počtu případů hospitalizace cizinců v nemocnicích proti roku 2005 souvisí se změnou sledování cizinců v Národním registru hospitalizovaných, kdy byla zavedena položka „Příslušnost k EU“.

V roce 2008 poklesl počet případů hospitalizace cizinců proti roku 2007 pouze o 1,7 %, na celkový počet 31153 případů. Nejčastějším důvodem hospitalizace cizinců bylo těhotenství, porod a šestinedělí. Následovaly faktory ovlivňující zdravotní stav a kontakt se zdravotními službami (jedná se např. o prohlídky a vyšetření, které vyžadují hospitalizaci, pozorování po úrazu nebo při podezření na určitá onemocnění apod.), poranění a otravy, a nemoci oběhové soustavy. Nejméně cizinců bylo hospitalizováno, stejně jako v předchozích letech, z důvodů nemocí krve, krvetvorných orgánů a některých poruch týkající se mechanismu imunity.

V roce 2008 bylo na lůžkových odděleních nemocnic ČR evidováno celkem 2 271 tis. hospitalizací. Počet případů hospitalizace cizinců, kdy se jedná o cizince bez ohledu na délku pobytu na území v ČR, činil z celkového počtu hospitalizací 1,4 %.

Tabulky 6-5. a 6-6. Potraty cizinek

Všechny druhy potratů provedené ve zdravotnických zařízeních ČR podléhají hlášení „Žádost o umělé přerušování těhotenství (UPT), hlášení potratu a mimoděložního těhotenství“. Toto hlášení se vyplňuje též za cizinky s trvalým a dlouhodobým pobytem na území ČR. Cizinky s přechodným pobytem a turistky se nesledují.

V roce 2008 bylo v České republice evidováno 3 252 potratů cizinek, což znamená růst oproti minulému roku o 22,3 %. Z toho připadlo 2 526 (77,7 %) na umělá přerušování těhotenství. Také v počtu miniinterrupcí nastal oproti předchozím letům růst o 24,1 % (1 958 v roce 2008 a 1 578 v roce 2007).

Z umělých přerušování těhotenství (UPT) bylo 8,3 % provedeno ze zdravotních důvodů. Miniinterrupce tvořily 78 % všech UPT.

Od roku 2002 docházelo k postupnému poklesu celkového počtu potratů cizinek (z 2 751 v roce 2001 a na 2 238 v roce 2005). Od roku 2006 byl zaznamenán růst počtu potratů proti předchozímu roku, zatímco v roce 2006 bylo evidováno celkem o 47 potratů více, v roce 2008 už se jednalo o 594 potratů více proti roku 2007. Zároveň došlo k růstu počtu UPT z 2 035 v roce 2007 na 2 526 případů v roce 2008.

Hodnocení údajů podle jednotlivých krajů je ovlivněno největším soustředěním cizinců v Hl. m. Praha a Středočeském kraji, kde je nejvyšší podíl potratů z celé ČR.

V roce 2008 bylo u českých občanek hlášeno 38 194 potratů, celkem (včetně cizinek) pak bylo hlášeno 41 446 potratů. Podíl cizinek na celkovém počtu potratů nahlášených v ČR oproti roku 2007 vzrostl a činil 7,8 %.

Tabulka 6-7. Nově hlášená onemocnění TBC v ČR podle země narození nemocného

Tabulka se týká počtu nově hlášených onemocnění tuberkulózou (TBC) v ČR podle země narození nemocného, nemusí jít o cizince.

V roce 2008 bylo celkem nově hlášeno 879 případů onemocnění TBC, tj. o 1 % více než v roce předchozím. Znamená to, že rok 2008 je prvním rokem od roku 1999 (uvedeno v předchozích publikacích), kdy došlo k růstu počtu nově hlášených onemocnění TBC. Hlavní příčinou je růst podílu onemocnění cizinců, který se na celkovém počtu onemocnění TBC zvýšil na cca 21,2 %. Nejvyšší nárůst nově hlášených onemocnění TBC v roce 2008, o 272,7 %, vykázalo Mongolsko.

* * * * *

Kapitola 6 o zdravotní péči o cizince v České republice za rok 2008 je publikována ve stejném rozsahu jako v roce 2007. Data jsou uvedena za zdravotnictví celkem. Do roku 2002 (včetně) byla data v tabulkách publikována pouze za resort zdravotnictví.

Ze srovnání dat o čerpání zdravotní péče cizinci v České republice v roce 2008 proti předešlému roku vyplývá, že s PVZP, a.s. uzavřelo smluvní zdravotní pojištění o 1 319 cizinců více, což znamenalo nárůst o 3,2 %. Ten je provázen vyšším růstem počtu cizinců čerpajících z tohoto pojištění zdravotní péči.

V roce 2008 bylo proti minulému roku ošetřeno v nemocnicích o 9 296 cizinců více. Vyšší počet ošetřených cizinců v nemocnicích byl spojen s růstem celkových nákladů na zdravotní péči o 24,9 %.

Velký nárůst počtu případů hospitalizací u cizinců v roce 2006 proti roku 2005, byl způsoben upřesněným vykazováním cizinců v registru hospitalizovaných, kde již nejsou sledováni pouze cizinci s přechodným pobytem, ale i cizinci bez ohledu na délku pobytu na území ČR. Od roku 2006 dochází k celkovému poklesu hospitalizací u cizinců. Nově hlášená onemocnění TBC v ČR podle země narození nemocného zaznamenala v roce 2008 poprvé nárůst o 8 hlášení navíc proti roku 2007.

Celkově lze shrnout, že v roce 2008 došlo u sledovaných údajů, které se týkají čerpání zdravotní péče o cizince v ČR, k celkovému nárůstu počtu cizinců. Pokles oproti roku 2007 byl zaznamenán pouze u počtu hospitalizovaných cizinců v nemocnicích podle příčin hospitalizace.